

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 116/04-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. apríla 2004 predbežne prerokoval sťažnosť AGROVARIA export-import, spol. s r. o., so sídlom Hlavná 49, Štúrovo, právne zastúpenej advokátom Mgr. P. N., L., vo veci porušenia základných práv a slobôd podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 8/02 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť AGROVARIA export-import, spol. s r. o., **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. februára 2004 doručená sťažnosť AGROVARIA export-import, spol. s r. o., so sídlom Hlavná 49, Štúrovo (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základných práv

a slobôd podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 8/02.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uvádza, že 28. novembra 2000 podala žalobu Okresnému súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) proti Všeobecnej zdravotnej poisťovni (ďalej len „VšZP“) vo veci nároku na zaplatenie 49 572,81 Sk z dôvodu omeškania zaplatenia peňažných záväzkov, ktorý kvalifikovala ako poplatok z omeškania podľa § 38 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 273/1994 Z. z.“). Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 14 Cb 19/01 z 27. marca 2001 bola VšZP zaviazaná zaplatiť sťažovateľke sumu 48 472,34 Sk a náhradu trov konania 2 872 Sk, vo zvyšnej časti okresný súd žalobu zamietol.

Proti predmetnému rozsudku podala sťažovateľka a VšZP odvolanie a Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 15 Cob 158/01 z 21. novembra 2001 rozsudok okresného súdu v napadnutej časti zmenil tak, že VšZP zaviazal zaplatiť 23 944,79 Sk a vo zvyšnej časti žalobu zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania, v dôvodoch rozhodnutia uviedol, že sťažovateľke nevzniklo právo na poplatok z omeškania podľa § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z., pretože medzi ňou a VšZP nebola uzavretá zmluva o poskytovaní zdravotnej starostlivosti podľa § 38 ods. 1 zákona č. 273/1994 Z. z. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie z dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. d) Občianskeho súdneho poriadku, pretože rozhodnutie spočívalo podľa nej na nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 5 Obdo 8/02 z 10. novembra 2003 dovolanie sťažovateľky zamietol a stotožnil sa s právnym názorom krajského súdu. Rozsudok najvyššieho súdu bol doručený právnomu zástupcovi sťažovateľky 19. februára 2004.

Sťažovateľka namieta, že rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 8/02 z 10. novembra 2003 boli porušené jej práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.

Svoje tvrdenie odôvodňuje tou skutočnosťou, že medzi sťažovateľkou a VŠZP bola uzavretá zmluva o poskytovaní zdravotnej starostlivosti č. II.-96/07/9506 na dobu určitú od 1. apríla 1996 do 31. decembra 1996.

Najvyšší súd výkladom § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. dospel k právnomu názoru, že sťažovateľka nemá právo na poplatok z omeškania v zmysle citovaného zákonného ustanovenia, pretože nemá uzatvorenú zmluvu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti so VŠZP.

Sťažovateľka považuje takúto aplikáciu ustanovenia § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. za arbitrárnu a neodôvodnenú s následkom porušenia čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.

Ďalej uvádza, že podľa § 23 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 277/1994 Z. z.“) sa zdravotná starostlivosť poskytuje v štátnych zdravotníckych zariadeniach a neštátnych zdravotníckych zariadeniach (ďalej len „zdravotnícke zariadenie“).

Splatnosť účtovného dokladu podľa § 38 ods. 3 zákona č. 273/1994 Z. z., ako aj sankcia za omeškanie so zaplatením dlžnej sumy podľa § 38 ods. 4 citovaného zákona sa vzťahujú na každé zdravotnícke zariadenie, t. j. aj na „nezmluvné“ zdravotnícke zariadenie.

Podľa § 38 ods. 3 zákona č. 273/1994 Z. z. úhradu za poskytnutú zdravotnú starostlivosť poskytuje poisťovňa každému zdravotníckemu zariadeniu, a nie len zmluvnému zdravotníckemu zariadeniu.

Podľa § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. účinného do 31. mája 2003 pri nedodržaní lehoty splatnosti môže uplatniť zdravotnícke zariadenie, a nie len zmluvné zdravotnícke zariadenie voči príslušnej zdravotnej poisťovni poplatok z omeškania vo výške 0,1 % z dlžnej sumy za každý kalendárny deň omeškania odo dňa splatnosti účtovného dokladu.

Podľa § 38 ods. 1 zákona č. 273/1994 a § 24 ods. 1 písm. a) až s) zákona č. 277/1994 Z. z. ani také zdravotnícke zariadenie, ktoré má uzatvorenú zmluvu o poskytovaní zdravotníckej starostlivosti so zdravotnou poisťovňou, nie je možné považovať za zmluvné zariadenie, ak súčasne nie je zaradené do siete zdravotníckych zariadení.

Sťažovateľka zastáva názor, že by nemohla získať postavenie zdravotníckeho zariadenia ani v prípade existencie zmluvy o poskytovaní zdravotníckej starostlivosti so VŠZP, navyše takúto zmluvu uzavrieť ani nemôže, pretože zdravotná poisťovňa môže uzatvárať zmluvy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti len so zdravotníckymi zariadeniami zaradenými do siete zdravotníckych zariadení.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti vo veci samej vydal nasledovný nález:

„Základné právo obchodnej spoločnosti AGROVARIA export-import, spol. s r.o. so sídlom Hlavná 49, 943 01 Štúrovo, IČO: 30 998 166, spoločnosť zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Nitra v odd. S.r.o, vo vl. č. 93/N, podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. I Dodatkového protokolu č. 1 k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obdo 8/02 zo dňa 10. 11. 2003 porušené bolo.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obdo 8/02 zo dňa 10. 11. 2003 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný zaplatiť obchodnej spoločnosti AGROVARIA export-import, spol. s r.o. náhradu trov konania vo výške 11.117,- Sk na účet advokáta Mgr. P. N., vedený ... do 15 dní od právoplatnosti nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd rozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnenom návrhu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva a slobody, realnosť ktorej by mohol ústavný súd posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Zo sťažnosti sťažovateľky ústavný súd zistil, že o ňou podanej žalobe o zaplatenie sumy vo výške 49 572,81 Sk z dôvodu omeškania so zaplatením peňažných záväzkov

okresný súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 14 Cb 19/01 z 27. marca 2001 tak, že žalobe v časti vyhovel a v časti žalobu zamietol. Proti uvedenému rozsudku podala sťažovateľka aj odporca odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 15 Cob 158/01 tak, že rozsudok prvostupňového súdu zmenil a žiadnemu z účastníkov konania nepriznal náhradu trov konania. Uvedený rozsudok odvolacieho súdu napadla sťažovateľka dovolaním, o ktorom najvyšší súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 5 Obdo 8/02 z 10. novembra 2003 tak, že jej dovolanie zamietol a stotožnil sa s právnym názorom krajského súdu.

Ústavný súd na základe obsahu sťažnosti a jej príloh posúdil sťažnosť sťažovateľky, v ktorej namieta porušenie základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, a nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva a slobody, reálnosť ktorej by mohol ústavný súd posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

Ústavný súd je oprávnený a povinný posúdiť neústavnosť konania, resp. rozhodovania všeobecných súdov, t. j. či v konaní pred nimi nedošlo k porušeniu ústavnoprávných princípov konania (čl. 46 až 51 ústavy). Táto právomoc ústavného súdu však nie je spojená so vznikom oprávnenia a povinnosti hodnotiť právne názory všeobecných súdov, ku ktorým tieto dospeli na základe výkladu a uplatňovania zákonov, ak tento výklad a použitie zákonov neporušujú uvedené ústavnoprávne princípy alebo základné práva a slobody (II. ÚS 54/02).

Právo na ochranu vlastníckeho práva neznamená v žiadnom prípade právo na úspech v súdnom konaní a toto právo preto nezahŕňa povinnosť súdu rozhodnúť v zmysle petitu žaloby.

Je vecou všeobecného súdu, ktorú normu z právneho poriadku Slovenskej republiky v danom prípade aplikuje a ako ju interpretuje. K tomu treba dodať, že všeobecný súd, a tým viac to platí, ak ide o najvyšší súd, je primárne zodpovedný za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Výklad legislatívneho textu právnej normy a jeho uplatnenie musí byť v súlade s ústavou (čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd poukazuje najmä na to, že podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu nemožno vyvodzovať zabezpečenie základného práva na ochranu vlastníctva bez splnenia zákonných podmienok jej poskytnutia, ktoré sú uvedené v príslušných právnych predpisoch, v tomto prípade v zákone č. 273/1994 Z. z.

Podľa názoru ústavného súdu rozhodnutím najvyššieho súdu nedošlo k porušeniu citovaného základného práva sťažovateľky. Rozhodnutie najvyššieho súdu (a v ňom uvedený výklad zákona č. 273/1994 Z. z.) nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a nesúladne s ústavou, najmä s čl. 152 ods. 4 ústavy. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani právomoc ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu posúdenie nároku (zákonného, resp. zmluvného) sťažovateľky v postavení verejnej lekárne ako neštátneho zdravotníckeho zariadenia na zaplatenie istiny a jej príslušenstva v podobe poplatku z omeškania, príp. iného príslušenstva podľa § 120 ods. 3 Občianskeho zákonníka za poskytnutú zdravotnú starostlivosť v konaní podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje.

Ústavný súd z uvedených dôvodov uzavrel, že rozhodnutie najvyššieho súdu a jeho odôvodnenie neobsahujú také skutočnosti, ktoré by svedčili o porušení označených základných práv, a pri posúdení namietaného rozhodnutia nemožno dospieť k záveru, že je zjavne nedôvodné alebo arbitrárne. Rovnako nemožno dospieť k záveru, že by postup najvyššieho súdu bol z ústavného hľadiska neospravedlňiteľný.

Sťažovateľka podľa názoru ústavného súdu namieta porušenie svojich práv takým postupom (rozhodnutím) najvyššieho súdu, ktorý zjavne nie je v príčinnej súvislosti s porušením týchto práv. Najvyšší súd rozhodol spôsobom, s ktorým sťažovateľka síce nesúhlasí, ale rozhodnutie bolo náležite odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať.

Na základe uvedených skutočností bolo potrebné sťažnosť sťažovateľky odmietnuť z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti už po jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2004